

Aleksandra Hallmann-Mikołajczak

Popularno-naukowe streszczenie projektu

Celem projektu jest studium ikonografii i stylistyki kuszyckiej kaplicy Ozyrysa Ptaha Neb-anch („Pana życia”) znajdującej się w południowej części kompleksu świątynnego w Karnaku (Luksor, Egipt). Kaplica powstała w okresie kuszyckim (VII w. p.n.e.), kiedy Egiptem władała obca dynastia pochodzenia nubijskiego. Budowa kaplicy przypada na szczególnie burzliwe czasy w historii starożytnego Egiptu, kiedy to ostatni król dynastii kuszyckiej, Tanwetamani, walczył o władzę nad Egiptem z najeźdźcami asyryjskimi i ich wasalami, saickimi książętami. Panowanie tej dynastii to okres zmagania władców nubijskich o zachowanie swojej tożsamości jako zdobywców na tle otaczającej kultury egipskiej. Te zmagania prowadzące do swoistej negocjacji tożsamości nowych władców kuszyckich widoczne są w dekoracji kaplicy, gdzie w przedstawieniu władcy odnotować można elementy zarówno egipskiego jak i kuszyckiego stylu.

Kaplica Ozyrysa Ptaha Neb-anch jest jedyną ocalałą *in situ* budowlą Tanwetamaniego w Egipcie, która zachowała się w wyjątkowo dobrym stanie wraz z polichromią. Stanowi zatem nie tylko istotne źródło dla okresu panowania tego władcy, lecz jest także cennym materiałem do studiów nad kultem Ozyrysa w okresie dynastii kuszyckiej. Zachowana polichromia daje nie tylko okazję do studiów ikonograficznych dekoracji kaplicy ale także stwarza możliwość badania technik artystycznych używanych przez Egipcjan podczas kolejnych faz jej tworzenia. Dzięki zastosowaniu zaawansowanych technik obrazowania jak reflektografia IR, fotografia fluorescencyjna UV, fałszywe kolory podczerwieni (FCIR), możliwa będzie rekonstrukcja kolejnych etapów dekoracji kaplicy oraz uchwycenie jej zniszczeń i deterioracji spowodowanych przez intencjonalne lub naturalne czynniki. Techniki obrazowania, które pozwalają na uchwycenie pozostałości dekoracji niewidocznych dla ludzkiego oka, dadzą możliwość poznania rodzaju użytych materiałów oraz technik ich aplikacji, przyczyniając się do odtworzenia pełnego obrazu dekoracyjnego schematu kaplicy.

Niniejszy projekt jest częścią większego projektu badawczego, którego celem jest zbadanie tej i innych kaplic ozyriackich w Karnaku, które powstały w I tysiącleciu p.n.e. Wyniki projektu, a więc studium ideologiczne dekoracji kaplicy oraz stylu i technik artystycznych zastosowanych w dekoracji kaplicy zostaną opublikowane w postaci monografii, której współautorem będzie partner zagraniczny projektu opracowujący materiał epigraficzny.